

אפקטיביות למידה מקוונת מנקודת מבטם של עובדי היי-טק בישראל/ סנדרוביץ יפית

תקציר :

בעקבות תהפוכות תעשייתיות, כלכליות וטכנולוגיות, הידע הפך למשאב מרכזי הידע יוצר את היתרון על פני המתחרים, מניע את פיתוח המוצרים והתפוקה. הידע הפך למשאב מרכזי, ואיתו העובד, נושא הידע. בנוסף, חל שינוי במיקוד הפדגוגי מהמראה לתלמיד. שינויים אלה מאפשרים לארגונים לרתום את הטכנולוגיה לפעילותם, גם בהקשר של השכלה, למידה והדרכה באמצעות מערכות למידה מקוונת סינכרוניות וא-סינכרוניות, והעמדת מקורות מידע מגוונים (סינכרוניים וא-סינכרוניים) לרשות העובדים.

מטרת המחקר

המחקר עוסק בבדיקת יעילות הלמידה המקוונת הא-סינכרונית והצלחתה מנקודת מבטם של אנשי מחקר ופיתוח המשתמשים במקורות למידה א-סינכרוניים. המחקר בודק את עמדות אנשי מחקר ופיתוח בנושאים הבאים :

- עמדות לגבי למידה עצמית.
- מידת השימוש במקורות א-סינכרוניים.
- מידת שביעות רצונם ממקורות א-סינכרוניים.
- השלכות חיוביות על מהלך העבודה כתוצאה משימוש במקורות א-סינכרוניים
- העדפת מקורות מידע א-סינכרוניים על פני כלי לימוד סינכרוניים (השתלמויות, קורסים או הרצאות).
- היווצרות קהילת מומחים ושיתוף ידע כתוצאה משימוש במקורות א-סינכרוניים.

חשיבות המחקר

כפי שצוין, העובד הינו משאב מרכזי של הארגון, נושא הידע. על כן, הארגון משקיע בשיפור הידע ובמימונויות העובד. לכן, התייחסות העובד לאפקטיביות הלימוד מהמקורות בהם הוא משתמש חשובה לארגון אשר מעמיד לרשות העובד משאבים טכנולוגיים וזמן מחד גיסא, ולעובד עצמו שמשקיע ממרצו מאידך גיסא.

מרבית המחקרים העוסקים בלמידה במסגרת ארגונית, עוסקים בלמידה סינכרונית המאופיינת בקשר ישיר של הלומדים בו זמנית, דבר המאפשר אף סיעור מוחין. באמצעי למידה א-סינכרוניים ההתמודדות של הלומד עם החומר עצמאית ואין מענה מידי לכל שאלה שעולה. המחקר מתמקד בהיבט הא-סינכרוני של מקורות הלמידה העומדים לרשות העובד וזאת בשל מיעוט המחקר בנושא ובשל הנגישות הגבוהה יותר לעובד-הלומד מבחינת זמן ומקום מאשר בהיבט הסינכרוני (לא תלויים במנחה ובקבוצת למידה לשם העברת מידע וידע). כמו כן, מחקרים קיימים ממעטים לעסוק באנשי מחקר ופיתוח, ובהתייחסותם למקורות א-סינכרוניים כמקור ללמידה בהיבטים השונים שצוינו לעיל.

מתודולוגיה

המחקר נערך בחברת היי-טק ישראלית בקרב אנשי מחקר ופיתוח שכללו תפקידים של אלגוריתמאים, מהנדסי חומרה ומהנדסי תוכנה. במחקר זה, נעשה שימוש במתודולוגיות מחקר כמותיות ואיכותיות. המידע נאסף באמצעות שאלון שחולק לנבדקים באופן אישי, ראיונות שמטרתם לקבל רקע על החברה ועל מקורות המידע השונים העומדים לרשות העובדים. כמוכן, נערכו ראיונות קצרים על מנת לברר את ההבדלים בין מאפייני התפקידים של אנשי מחקר ופיתוח.

השערות המחקר

השערות המחקר שעסקו בהבדלים בין תפקידים (אלוגריתמאים, מהנדסי תוכנה ומהנדסי חומרה) התמקדו בנושאים הבאים:

- ימצאו הבדלים בין התפקידים בעמדותיהם לגבי למידה עצמית.
 - ימצאו הבדלים בין התפקידים בעיתוי השימוש במקורות א-סינכרוניים.
 - ימצאו הבדלים בין התפקידים בהעדפת סביבת למידה חוץ ארגונית על פני פנים ארגונית.
 - ימצאו הבדלים בחן התפקידים לגבי הערכה כי בלימוד ממקורות א-סינכרוניים ניתן להגיע לתוצאות לימוד דומות לאלה מלימוד סינכרוני.
- השערות נוספות:

- ימצאו הבדלים בין מנהלים ללא-מנהלים בעמדותיהם לגבי למידה עצמית.
- ימצא קשר חיובי בין עמדות ללמידה עצמית לבין מידת שביעות הרצון משימוש במקורות א-סינכרוניים.
- ימצא קשר חיובי בין מידת שימוש במקורות א-סינכרוניים, לבין השלכות חיוביות של השימוש במקורות א-סינכרוניים על מהלך העבודה.
- ימצא קשר חיובי בין מידת השימוש במקורות א-סינכרוניים, לבין יצירת קהילת מומחים.
- ימצאו הבדלים במידת היווצרות קהילת מומחים בחטיבות השונות.
- ימצא קשר חיובי בין מידת השימוש במקורות א-סינכרוניים, לבין העדפת סביבת למידה פנים ארגונית.

עיקרי ממצאי מחקר זה

ממחקר זה עולה כי העמדות ללמידה עצמית הן חיוביות, מידת השימוש במקורות בקרב אנשי מחקר ופיתוח שהשתתפו במחקר גבוהה, כך גם מידת שביעות הרצון מהם. כמו כן, הנבדקים מוצאים שהמקורות הא-סינכרוניים מתאימים לתחום בו החברה פועלת, וכי יש לשימוש במקורות מידע א-סינכרוניים השלכות חיוביות על עבודתם במונחים של שיפור בניהול זמן, אימוץ דפוסי עבודה חדשים ורכישת כלים חדשים להתמודדות עם שאלות ובעיות העולות במהלך העבודה. הנבדקים רואים במקורות מידע א-סינכרוניים כלי בעל ערך רב, ומקור מידע מרכזי ומיידי התורם למהלך עבודתם. עם זאת, לא נמצאה העדפה ברורה למקורות מידע א-סינכרוניים, אלא לשילוב של מקורות א-סינכרוניים עם מקורות סינכרוניים, בעיקר ברמת התייעצות עם עמיתים, מימד שמאוד חסר לנבדקים במקורות א-סינכרוניים.

כמו כן, נמצאו ארבעה מרכיבים מרכזיים לשימוש רב במקורות א-סינכרוניים ללימוד.

1. התווספות כלים להתמודדות עם בעיות מקצועיות כתוצאה משימוש בכלים א-סינכרוניים.
 2. פניה למקורות א-סינכרוניים כשנתקלים בשאלה/ בעיה.
 3. שימוש במקורות לשם למידת נושא חדש.
 4. שיפור ניהול הזמן בעקבות השימוש במקורות א-סינכרוניים ללימוד.
- בניגוד להשערותינו ולמחקרים קודמים, לא נמצאו הבדלים בין התפקידים, אלוגריתמאים, מהנדסי תוכנה ומהנדסי חומרה ופיתוח בנושאים שנבדקו. אולם, ייתכן כי הדבר נעוץ במספר המועט (מבחינה סטטיסטית) של מהנדסי החומרה והאלוגריתמאים שהשתתפו במחקר.

מס' מיון בספריה :
658.3124 סנד.אפ תשס"ה

מס' מערכת בספריה :
1098014